

Klima- og miljødepartementet

Vår dato: 02.10.2023
Deres dato: 30.06.2023
Vår referanse: AP
Deres referanse: 23/4257

Høring – forslag til ny lov om bærekraftige produkter og verdikjeder

Næringslivets Hovedorganisasjon viser til hørings sak som gjelder forslag til ny lov om bærekraftige produkter og verdikjeder. KLD har utarbeidet forslag til en rammelov som skal gi hjemmel for å vedta forskrifter og andre vedtak for å oppfylle EUs regler om sirkulærøkonomi, økodesignforordning mv. Departementet mener det er behov for en slik rammelov fordi gjeldende produktkontrolllov og forurensningslov ikke gir (trygg nok) hjemmel for å implementere flere av de kommende reguleringene fra EU innenfor sirkulærøkonomifeltet.

Forslaget er i det vesentlige en fullmaktslov, det vil si at den nærmere gjennomføringen av loven vil skje i forskrifter og enkeltvedtak hjemlet i loven. Når nye forskrifter foreslås, vil det på vanlig måte bli en høringsrunde med anledning til å gi inngi hørings svar. Loven vil særlig være et viktig rettslig grunnlag for å gjennomføre økodesignforordningen i norsk rett.

Vårt overordnede innspill er at loven bør anvendes på slik måte at den fremmer felleseuropeisk implementering av krav til bedrifter i Norge, slik at konkurransevnen til bedriftene ivaretas.

NHOs vurdering

Vi ser positivt på departementets ønske om å fremme bærekraftige produkter og verdikjeder for produkter i takt med EU.

NHO ser at det er betydelig overlapp mellom lovforslaget og eksisterende rettsregler, særlig innenfor forurensnings- og produktkontrolllovgivningen. Vi anbefaler at det utarbeides et lovspill som synliggjør dette, og at det vurderes om gjentakende eller overlappende bestemmelser er nødvendig.

Vi forutsetter for øvrig at departementet sørger for samordning mellom gjeldende nasjonal lovgivning og nytt EU/EØS-regelverk som er tenkt gjennomført med hjemmel i den nye loven. Det bør løpende, etter hvert som regelsettene utvikles, jobbes med god regelverkssammenheng, tydelige grensesnitt og forenkling for å oppnå et brukervennlig regelverk og unngå dobbeltregulering, herunder innlede prosesser for sanering av bestemmelser som ikke lenger har aktualitet.

Når det gjelder formålsbestemmelsen, foreslår vi at ordlyden tilføyes begrepet "kostnadseffektivitet", slik:

"§ 1: "Formålet med loven er å fremme bærekraftige produkter og verdikjeder for produkter som bidrar til et ressurseffektivt, **kostnadseffektivt** og bærekraftig produksjons- og forbruksmønster for produkter i en sirkulær økonomi."

På den måten vil den nye loven i større grad bidra til å hensynta bedriftenes interesser, herunder hensynet til proporsjonalitet og effektivitet ved gjennomføringen av loven.

Vi støtter at forslaget ikke inneholder straffebestemmelser direkte i loven. Det er på dette lovområdet tilstrekkelig etter vårt syn at eventuelle straffebestemmelser vurderes på forskriftsstadiet. Det vil i mange tilfeller også være overlappende bestemmelser om straff i produktkontrollloven og tilhørende forskrifter.

Vi reagerer imidlertid på at forslaget om overtredelsesgebyr i § 15 fremstår som svært omfattende. Det bør være en forholdsvis høy terskel for å anvende overtredelsesgebyr ved lovbrudd. Normalt vil virksomheter rette avvik og ulovlige forhold uten at det reageres med et overtredelsesgebyr.

Da Stortinget behandlet Prop. 81 L (2021-2022) om skyldkrav ved administrative sanksjoner, skrev justiskomiteen enstemmig (i Prop. 386 L (2021-2022)):

"Komiteen merker seg at det i bestemmelser om objektivt ansvar ved administrativ foretakssanksjon i særlovgivningen må foretas en konkret vurdering av behovet for slike regler på det aktuelle området. Det må dessuten alltid vurderes om slikt ansvar ligger innenfor rammene av EMK artikkel 6 nr. 2 og artikkel 7. Komiteen understreker at disse forholdene må tas i betraktning ved innføring av nye hjemler og ved forvaltningens praktisering av eksisterende hjemler, og viser til Prop.81 L (2021-2022) kapittel 7.4" (understreket her).

Det går frem av dette at ved vurdering av nye hjemler for overtredelsesgebyr, som i saken som er på høring, *må* man vurdere et krav til skyld, i det minste rammene i EMK. Det er ikke gjort i høringsnotatet.

Vi anbefaler at forslaget om overtredelsesgebyr i § 15 endres slik at det for virksomheter stilles krav om uaktsomhet som grunnvilkår for å ilegge overtredelsesgebyr. Videre må omfanget for hjemmelen til å gi forskrifter også begrenses til vesentlig færre overtredelser enn det forslaget nå legger opp til. Som et utgangspunkt bør det ikke innføres overtredelsesgebyr med mindre det følger av pliktig EU-lovgivning. Under enhver omstendighet mener vi at brudd på vedtak hjemlet i § 12 om internkontroll ikke skal kunne sanksjoneres med overtredelsesgebyr. Ny lov bør også virke en tid før det – om nødvendig – vedtas bestemmelser i loven om overtredelsesgebyr som går ut over det EUs reguleringer krever.

Videre bør gebyrbestemmelsen for saksbehandling også fremheve effektivitet i forvaltningen ved beregning av gebyrenes størrelse. Gebyr skal være betaling for en konkret myndighetshandling, ikke noe annet eller mer, noe som også følger av rundskriv R-112/2015.

Vennlig hilsen
Næringslivets Hovedorganisasjon
Næringspolitisk avdeling

Per Øyvind Langeland
avdelingsdirektør

Andreas Pihlstrøm
advokat